

[Ministeren for Grønland.]

Jeg efterlyste ved sagens første og anden behandling anvisning på nogen, der ville sætte privat kapital i nogle af disse anlæg. Det har der ikke — heller ikke mellem anden og tredje behandling — været blot antydning af.

Ninn-Hansen: Efter vor opfattelse ville man hjælpe den grønlandske befolkning mindst lige så godt, hvis der blev tale om private investeringer, og det er ikke vor skyld, men den højtærede ministers, at vi ikke har fået lejlighed til at undersøge, om dette kunne lade sig gøre.

Ministeren for Grønland (Lindberg): Jeg må afvise det ærede medlem hr. Ninn-Hansens påstand om, at det er min skyld, at der ikke har vist sig nogen, der ville investere privat kapital i Grønland.

Over for det ærede medlems udtalelse om, at grønlænderne ville være lige så godt stillet, hvis der var tale om private investeringer, peger jeg på, at den grønlandske repræsentant i udvalget støtter flertallet i den indstilling, det er kommet med.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 84 stemmer; 55 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om statsgaranti m. v. i forbindelse med Danmarks deltagelse i det skandinaviske luftfartssamarbejde.

(Første behandling findes i tidenden sp. 4211, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1055).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Horn: Jeg skal gøre to korte bemærkninger.

Den første er, at betænkningen måske ikke helt opfylder forudsætningerne for den nye forretningsorden; men forhandlingerne i udvalget har kun drejet sig om problemer, som allerede var fremme ved førstebehandlingen, og som altså er klarlagt.

Den anden bemærkning, jeg vil gøre, har relation til udtalelsen i betænkningen om, at der i fremtiden af SAS bør rettes henvendelse til de bevilgende myndigheder, altså ministeren for offentlige arbejder og finansministeren, på et tidligt tidspunkt. Denne udtalelse er ikke fra udvalgets side tænkt som en reprimande, men vi synes, det var ønskeligt, om de bevilgende myndigheder på så tidligt et tidspunkt som muligt blev klar over, hvilke planer SAS havde.

Jeg kan måske slutte disse bemærkninger med en beklagelse af, at vi ikke har formået at samle enighed om denne sag, som i høj grad er en national opgave.

Jeg skal anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Gottschalek-Hansen: Under lovforslagets første behandling udtalte jeg, at jeg ikke kunne medvirke til dets fremme i den form og med den udstrækning, lovforslagets bestemmelser havde, men at jeg gerne under udvalgsarbejdet ville medvirke til at finde en løsning, som kunne tilfredsstille alle parter. Dette har desværre ikke været muligt, for under udvalgsarbejdet tilkendegav den højtærede minister for offentlige arbejder, at dette lovforslag kunne ikke behandles, som lovforslag i almindelighed bliver det; det kunne ikke gøres til genstand for ændringsforslag. Man kunne sige ja eller nej, man kunne acceptere eller forkaste, men man kunne ikke foretage ændringer, således som vi jo normalt gør det i lovgivningsarbejdet. Intet kunne ændres ved den foreslåede statsgaranti, enten derved at andre kaudionister blev bragt ind i billedet, eller ved at strække det indkøbsprogram, som SAS har forelagt.

Det er unægtelig en enkel problemstilling, der i og for sig gør det ganske let, men en noget ejendommelig form for lovgivning. Ministeriet er ganske enkelt et ekspeditions-kontor, og folketinget er et forum, der blot

[Gottschalck-Hansen.]

kan tage visse kendsgerninger til efterretning. Bevares, vi har mulighed for accept eller forkastelse, men vi har ikke mulighed for at præge eller ændre lovforslaget.

Man kunne deraf måske drage den slutning, at udvalgsarbejdet mere har været af formel end egentlig reel karakter. Det har imidlertid ikke været tilfældet. Vi har fået en række meget interessante oplysninger, besvarelser af en hel del spørgsmål, som bidrager til at kaste lys over hele problemet. Det er således blevet oplyst over for os, at de to lån er tegnet for de 30 mill. dollars' vedkommende den 15. oktober 1958 og for de 16 mill. dollars' den 1. maj 1958, altså henholdsvis et halvt og et helt år, før lovforslaget er blevet forelagt tinget. Det er endvidere blevet klargjort for os, at i det mindste det sidste lån løber fra juni måned 1960 til og med 1975, og da lovforslaget kun går på en statsgaranti til 1965, bliver der altså et vakuum, et tomrum, hvor der ikke er statsgaranti, medmindre vi allerede nu skal have at vide, at en ny statsgaranti skal foretages i 1965.

Det har unægtelig gjort indtryk på os — jeg taler her på hele mindretallets vegne, partiet venstres, med undtagelse af det ærede medlem hr. Jensen-Broby, og de konservative medlemmers i udvalget — det har unægtelig gjort indtryk, at man kommer med et lovforslag på denne måde og på dette tidspunkt; selv de medlemmer af mit parti, som var meget positivt indstillet til en statsgaranti, mener, at det er forkert at lovgive på denne måde. Men da vi på den anden side anerkender det arbejde, der udføres af SAS som udtryk for et nordisk initiativ, et nordisk samarbejde, da vi er klar over det beskæftigelsesproblem, sagen rummer, og da vi er vidende om de valuta-indtjening, SAS' flyvninger giver landet — der flyves dog også valuta bort fra landet, vil jeg i den forbindelse gerne sige — vil vi ikke stemme mod lovforslaget ved tredje behandling, men på den anden side vil vi heller ikke tage medansvar for en sådan form for lovgivningsarbejde.

Jeg mener i modsætning til det ærede medlem hr. Horn, at den omtalte udtalelse i betænkningen, som er tiltrådt af hele udvalget, indeholder en misbilligelse, og jeg understreger henstillingen i udtalelsen om,

at SAS fremtidig kontakter de respektive ministre, ministeren for offentlige arbejder og finansministeren, inden selskabet skrider til økonomiske dispositioner af denne størrelsesorden.

Vi vil altså ikke stemme mod lovforslaget ved tredje behandling, men vil undlade at stemme, da vi ikke kan medvirke til lovforslagets fremme, hvis udformning vi jo har været afskåret fra at påvirke.

A. C. Normann: Det er naturligvis en forenkling, at de to oppositionspartier nu kan nøjes med én ordfører i dette spørgsmål — det er endog en meget stor forenkling i forhold til, hvad vi er vant til, fordi der de sidste gange, vi har behandlet spørgsmålet om statsgarantien til SAS, har været en klar forskel mellem venstres og de konservatives stilling, hvis vi da ikke går en årrække tilbage, da de konservative stod solidarisk med os andre i denne form for nordisk samarbejde. Det er naturligvis en ting, som det ikke tilkommer mig at blande mig i; men jeg synes dog, at det virker lidt mærkeligt, at venstre, hvis medlem af bestyrelsen for SAS, formanden for finansudvalget, der, efter hvad jeg forstår, stadig er enig med os andre i vort synspunkt, overhovedet ikke har bemærkninger at gøre. Det forundrede mig en lille smule nu, da jeg af det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansens tale blev klar over, at han skulle være ordfører for begge de to partier i dette spørgsmål.

I øvrigt skal jeg nøjes med, med en henvisning til min mere udførlige motivering, da lovforslaget var til første behandling, på det radikale venstres vegne at anbefale dette til vedtagelse.

Jeg beklager den revne, der er kommet i det nordiske samarbejde, og som ikke tidligere har været der på dette område, idet vi en tid lang har været enige, den revne, der nu er blevet dybere ved den stilling, partiet venstre har taget. Jeg skal ikke nægte, at det er kommet overraskende for mig dels på grund af venstres hidtidige holdning, dels på grund af den meget positive holdning til spørgsmålet om SAS, som venstres tidligere trafikminister, hr. Elgaard, altid indtog, og som jeg har forstået partiet altid tidligere har haft, og endelig som følge af at finansudvalgets formand, så vidt jeg

[A. C. Normann.]

har forstået, hidtil har været aldeles solidarisk med os andre i den stilling, vi har indtaget over for det nordiske luftfartssamarbejde.

Alfred Jensen: Vi er jo igen i den situation, at den foreliggende betænkning ikke giver tinget særlig mange oplysninger. Vi får fra talerstolen fastslået, at det ikke var muligt for udvalget at stille ændringsforslag, at det fremsatte lovforslag skal vedtages uændret. Det fremgår af selve betænkningen, at der har været samråd med ministeren, at der er stillet spørgsmål, og at der er kommet skriftlige besvarelser. Af det, der refereres i debatten, forstår man, at det er særdeles vigtige oplysninger, der er kommet frem gennem disse besvarelser. Så må man nok spørge om, hvorfor de ikke aftrykkes i betænkningen. Til det forrige punkt på dagsordenen, tredje behandling af spørgsmålet om opførelse af fiskeindustri-anlæg og bygning af havne i Grønland, foreligger der en tillægsbetænkning, hvori det materiale er optrykt, der burde have været bragt allerede inden anden behandling. Jeg troede, da jeg så det, at man her var nået frem til en erkendelse af, at der må bringes mere materiale frem i forbindelse med betænkningerne; men jeg forstår, at det bare var et spinkelt tilløb, noget, som måske ikke bliver til mere end netop et tilløb, så at vi måske desværre ikke kommer længere.

Hvad lovforslaget angår, har jeg jo redegjort for den kommunistiske gruppes stilling hertil og sagt, at vi må stemme imod det. Den lille henstilling i betænkningen til SAS om fremtidig at forhandle med ministrene, før man træffer økonomiske dispositioner, der kan betyde, at statsgarantien for Danmarks vedkommende bliver aktuel, forekommer ikke os at ændre noget som helst i forholdet. Jeg kan ikke se, at der er noget betryggende i, at der fremsættes en sådan henstilling. Garantien er bindende, og garantien bliver — det blev fastslået ved første behandling — højst sandsynligt aktuel i denne omgang. Jeg forstår så udmærket, at venstre og de konservative trækker sig tilbage, for alt det, der foreligger om dette foretagendes fremtidsudsigter og

om selve administrationen, er jo ikke af en sådan beskaffenhed, at man får den største tillid til det.

Vi vil altså stemme imod lovforslaget, når det kommer til tredje behandling.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): Jeg vil gerne først takke udvalgets flertal, fordi det så enstemmigt, som tilfældet er, er gået ind for det foreliggende lovforslag.

Må jeg i anledning af det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansens bemærkninger om, hvorvidt der kunne ændres i lovforslaget eller ej, sige, at vi mennesker har jo alle en pligt til at tale sandhed. Om der er nogle, der har en større pligt end andre i den henseende, skal jeg lade ligge; men det var i alle tilfælde ikke sandhed, hvad det ærede medlem fremførte fra tingets talerstol. Jeg har ikke i folketingsudvalget sagt, at der ikke kunne ændres i det foreliggende lovforslag. Det er da givet, at der kan ændres i ethvert lovforslag, som forelægges det høje ting, hvis der er flertal for det. Det, jeg har sagt i udvalget og gerne vil gentage her, er, at det er besværligt at begynde at ændre et lovforslag af denne karakter, som har været forhandlet mellem 3 forskellige stater, og når man i hver enkelt stat er gået ind for at prøve at få sagen gennemført. Jeg har sagt, at det ville besværliggøre arbejdet, hvis der skulle stilles ændringsforslag; men jeg har altså ingenlunde sagt, at det var noget, der var umuligt.

Dertil kommer, at jeg ikke har haft indtryk af, at der i udvalget var i hvert fald noget flertal for at søge ændringer gennemført i lovforslaget, og der har heller ikke fra nogen anden side over for mig været skitseret ændringsforslag, som man kunne ønske at stille. Det er muligt, at de, der ikke kan give tilslutning til lovforslaget, nu vil prøve at gøre noget sådant mellem sagens anden og tredje behandling; det vil jeg dog advare imod; jeg tror ikke, der kommer noget ud af det, fordi flertallet i det høje ting nu engang synes. at lovforslaget er formuleret sådan, som det bør formuleres.

Også mig forbavser det, at partiet venstre pludselig — det er noget, der sjældent

[Ministeren for offentlige arbejder.]

sker — har ladet et af det konservative folkepartis medlemmer være ordfører for begge grupper. Det vedkommer sådan set ikke mig; men når man ikke kan undgå at lægge mærke til det, er det, fordi det ærede medlem hr. Jensen-Broby ved lovforslagets første behandling var ordfører, så vidt jeg forstod, for den samlede gruppe venstre her i tinget, og fordi det ærede medlem hr. Jensen-Broby dengang gav lovforslaget varm tilslutning, en tilslutning, som man ikke kunne opfatte på anden måde, end at der i partiet venstre var tilslutning til lovforslaget. Derfor forbavser det mig, at situationen her ved anden behandling er den, at, så vidt jeg har forstået, det eneste medlem af venstres gruppe, der vil stemme for lovforslaget, er det ærede medlem hr. Jensen-Broby. Jeg beklager meget, at partiet venstre i denne sag indtager en så negativ stilling. Jeg synes, at vi med SAS i praksis har vist, at vi i Norden kunne bygge noget op, der kunne tjene til gavn for de enkelte lande. Derfor beklager jeg ethvert frafald i denne sag, og jeg kan ikke få mig selv til at tro, at det skulle være spørgsmålet om garantikapitalen, der er afgørende her; der må efter min opfattelse ligge andre motiver bag.

Vedrørende den forskelligartede opfattelse, som det ærede medlem hr. Horn og det ærede medlem hr. Gottschalek-Hansen har af den henstilling, der i betænkningen rettes til SAS, må jeg sige, at jeg for mit vedkommende ikke har opfattet den som nogen misbilligelse over for SAS i anledning af, hvad der er sket tidligere. Det, der er sket, er nemlig ikke sket alene under den nuværende regering, men det er sket, hver gang der har været tale om garantikapital. Der har været forhandlet på samme måde som i denne omgang, og derfor har selskabet været berettiget til at tro, at det var i sin gode orden. Da der i udvalget fremkom røster om, at man skulle komme med en sådan henstilling, sagde jeg, at det kunne jeg tilslutte mig — men jeg kan ikke slutte mig til den opfattelse, at der skulle være tale om nogen misbilligelse. Der ligger heri kun et ønske fra folketinget om, på hvilken måde denne sag skal behandles i fremtiden, hvis en lignende situation skulle opstå for SAS.

Aksel Larsen: Jeg formoder, at det er på sin plads, at jeg før afstemningen gør opmærksom på, at jeg agter at stemme for dette lovforslag. Jeg er ikke videre informeret om SAS' dispositioner, jeg ved ikke, om de i alle henseender er forsvarlige. Jeg forstår for så vidt godt, at der kan være visse betænkeligheder over for nogle af de dispositioner, der er truffet. I hvert fald kan man, når man kun har sine informationer fra pressen, få indtryk af, at selskabet måske har været lige lovlig ivrig for at anskaffe et par flåder af meget dyre flyvemaskiner, der, dengang de blev bestilt, kun befandt sig på tegnebrætstadiet.

Men hvorum alting er, tror jeg ikke, at den danske stat kan springe fra på dette tidspunkt, hvilket jo ville blive tilfældet, hvis man nægtede at give en yderligere statsgaranti. Jeg forstår ærlig talt slet ikke dem, som kun vil gå med til en statsgaranti, hvis de får garanti for, at garantien ikke bliver effektiv. Det minder mig for meget om den gamle historie om bankdirektøren, der var villig til at låne sin paraply ud, medens det var solskin, men forlangte den tilbage, når det blev regnvejrs.

Gottschalek-Hansen: Når det ærede medlem hr. A. C. Normann taler om, at der skulle være slået en revne i det nordiske samarbejde på grund af venstres og det konservative folkepartis holdning i denne sag, beror det på en misforståelse. Begge disse partier er lige så interesseret i og lige så optaget af at fortsætte og udbygge det nordiske samarbejde, som de hidtil har været. Det, vi har kritiseret, og det, der har bestemt vor holdning i den aktuelle situation, er, at vi ikke er tilfredse med den praksis, der her er anvendt; men dette ændrer ikke noget i vort syn på eller bedømmelse og vurdering af det nordiske samarbejde og dets værdi.

Jeg er ganske enig med den højtærede minister for offentlige arbejder i, at man har pligt til at tale sandhed, men jeg forstår ikke rigtig den moral, at nogle skulle være mere forpligtet til det end andre. Jeg ved ikke, hvad ministeren sigter til; jeg ved ikke, om man, hvis man er på ministerplanet, måske har en større elasticitet, en større spændvidde. Vi har pligt til at tale sandhed, det er fuldstændig korrekt. Jeg vil ikke in-

[Gottschalck-Hansen.]

sinuere, at den højtærede minister bevidst gør sig skyld i at komme i konflikt med sandheden, men jeg vil gerne understrege, at ministeren har en ret kort erindring i det foreliggende tilfælde.

Vi plejer ikke — vi, det er altså flertallet af tingets medlemmer, måske alene med undtagelse af det ærede medlem hr. K. B. Andersen — at gengive ordret, hvad der er sagt i udvalgmøderne. Men når ministeren nu drager sandhedskriteriet ind i debatten, synes jeg, jeg må have lov til at sige, at den højtærede minister ordret sagde: dette lovforslag kan ikke behandles som almindelige lovforslag. Det har den højtærede minister sagt inde i udvalgsværelse nr. 4, og det erkender ministeren også, hører jeg. Men konsekvensen heraf må da være den, som jeg her giver udtryk for, at ministeriet har været et ekspeditionskontor, og at folketinget blot har fået sagen til efterretning.

Man kan lægge en divergerende opfattelse til grund for vurderingen af den henstilling, betænkningen indeholder, men den er i det mindste ikke skrevet, fordi man var særlig lykkelig eller tilfreds eller syntes, at det var særlig godt. Jeg må stadig fastholde, at der ligger kritik gemt i den.

Horn: Denne forhandling former sig jo ikke væsentlig anderledes end den, der fandt sted, da man sidste gang behandlede denne sag. Man må vel ikke bruge ordet „komediespil“ her i forhandlingen — det ville ellers dække nogenlunde, hvad der foregår i oppositionen. Man siger — sådan udtrykte det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen det — at man anerkender den virksomhed, som selskabet har drevet, men så kæder man en hel masse ting til — denne gang som for 4 år siden — som bevirker, at man bliver mistænksom, og endelig driver man det til at overlade ansvaret til regeringspartierne og det ærede medlem hr. Jensen-Broby, og så vasker man sine hænder. Sådan var det for 4 år siden, sådan er det altså i dag, og sådan var det ved første behandling.

Når man nu vil foregive — jeg bruger udtrykkelig ordet foregive — at det er noget forfærdelig noget, staten her er ved at indlade sig på, og for anden eller tredje gang forsøger at fremstille det på den måde

over for befolkningen, har jeg vel grund til at spørge: var det ikke rimeligt, om man havde stillet et ændringsforslag, hvorefter staten kom helt ud af dette foretagende? Vi ved jo fra aviserne i går, at der findes ærede medlemmer, i alt fald inden for det konservative folkeparti, der er begyndt at gøre sig forestillinger om, hvordan det kunne foregå, og når man nu har så store betæneligheder, som man har, og som det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen dramatiserer, hver gang vi drøfter sagen både her og i udvalget, forekommer det mærkeligt, at man ikke kan anstrenge sig til mere end at sige: stemmer ikke. Hvis man mener, det danske folk løber en risiko, hvorfor så ikke, ærede opposition, sige til befolkningen: det, regeringen og det ærede medlem hr. Jensen-Broby er ved at foretage sig, er ansvarsløst, det må vi fraråde, stemme imod det; at vi ikke kan sejre, er en sag for sig, men vi må fraråde det danske folk at gå ind for denne ordning, og det gør vi ved at stille forslag om, at staten kommer ud af dette her. Det havde været ærligt og redeligt. Når man ikke tager den stilling, har jeg den opfattelse, at det er, fordi det er et taktisk spil, der her skal drives, og som skal bruges sammen med andre ting til at fremstille regeringen som flottenheimer på skatteydernes bekostning, mens man selv er de store spareapostle. Hvis man i dag havde haft en regering udgået af venstre og de konservative, gad jeg vide, om den ville have sagt til SAS: det forslag vil vi ikke have med at gøre, det kan overhovedet ikke fremsættes.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): Jeg beklager, at det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen ikke i dag, i modsætning til ellers, er så godt opfattende, at han har forstået mine bemærkninger om pligten til at tale sandhed. Jeg vil understrege, at jeg selvfølgelig mener, at alle har en sådan pligt, men der kan være nogle, der har pligt til at gå i spidsen, og det var det, jeg hentydede til før. Nu har det ærede medlem, selv om han — ja, undskyld jeg siger det — gerne ville slå 7 kors for sig, villet fremstille denne sag som liggende anderledes end den, der foretoges forleden dag, og under hvis behandling han mener at en af socialdemokratiets medlemmer fik

[Ministeren for offentlige arbejder.]

en næse af statsministeren; men i og for sig er det noget af det samme, det ærede medlem er inde på i dag, nemlig at referere fra udvalget. Det ærede medlem startede med at referere, hvad jeg havde sagt i udvalget, og refererede oven i købet forkert. Det var der dog ingen, der kunne beskyldte det ærede medlem hr. K. B. Andersen for forleden. Det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen har i og for sig allerede måttet indrømme, at han — for at sige det mildt — citerede forkert. Det er rigtigt, at jeg har sagt, at dette lovforslag ikke var som et almindeligt lovforslag. Det er det ikke, og jeg forklarede i udvalget hvorfor, nemlig fordi der som grundlag forelå aftale mellem 3 nordiske regeringer; derfor ville det være vanskeligere at ændre i dette lovforslag end i andre lovforslag af normal karakter. Men derfra og til, som det ærede medlem gjorde over for det høje ting, at referere sagen på den måde, at jeg skulle have sagt, at der overhovedet ikke kunne ændres i dette lovforslag, er der efter min bedste overbevisning et langt spring. Derfor må jeg endnu en gang slå fast, at der foreligger ikke i denne sag noget, der forbyder ændringer i lovforslaget, men der foreligger en vanskeligere situation end normalt. For det er klart, at hvis vi foretog en ændring, måtte det næste skridt blive, at jeg gik til den svenske og til den norske trafikminister og forklarede, at vi havde ikke kunnet få lovforslaget igennem uden ændring. I Sverige er det tilsvarende lovforslag allerede, så vidt jeg ved, enstemmigt vedtaget. En ændring i det danske lovforslag ville betyde, at man i Sverige, hvis vi ellers kunne opnå enighed, måtte gå tilbage til den svenske rigsdag og prøve at få ændringen vedtaget dér også, og noget lignende kunne ske i Norge. Det er klart, at der kan foreligge så afgørende grunde, at det er nødvendigt at gå en sådan vej; det er bare det, jeg ikke mener der gør i dette tilfælde. For når alt kommer til alt, så er jo det, det ærede medlem vil: handle om en million mere eller mindre i statsgaranti. Det kan ikke være afgørende, hvis man overhovedet har sympati for den tanke, der ligger bag, og i øvrigt går ind for statsgarantien til SAS.

(Kort bemærkning).

Gottschalck-Hansen: Det ærede medlem hr. Horn ville ikke bruge ordet „komediespil“. Deri er jeg enig med ham; det var mere betegnende, hvis man talte om tragedie, når man lader sig selv umyndiggøre; det er det, der er tale om.

Det er ganske morsomt at høre, at man opfordrer til at stille ændringsforslag. Jeg har stadig opfattet ministeren således, at der kunne godt stilles ændringsforslag, bevares, men at der ikke var basis for, at ministeren kunne acceptere det. Nu hører vi ministeren sige, at det hele munder ud i spilfægteri om en million mer eller mindre. Det er flot, en million er dog også penge, den spiller også en rolle. Jeg vil gerne understrege, at jeg har i samrådet udtrykkelig spurgt ministeren, om man kunne ændre på statsgarantien enten derved, at der kom andre kautionister ind foruden staten, eller ved at SAS foretog en strækning af sit indkøbsprogram, således at man i stedet for at købe 18 caraveller inden for et vist åremål, købte et mindre antal og derved fik brug for mindre kapital og mindre statsgaranti.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): Det ligger selvfølgelig fortsat sådan, at man kan stille ændringsforslag mellem anden og tredje behandling til dette lovforslag, men da det nu er temmelig klart, vistnok også for det ærede medlem, at et sådant ændringsforslag vil blive stemt ned, så kan man jo have den fornøjelse at stille et ændringsforslag, men mere bliver det vel heller ikke til.

A. C. Normann: Jeg vil gerne sige på ny i anledning af det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansens bemærkninger, at det er naturligvis rigtigt, at der her er tale om en anden fremgangsmåde end ved behandlingen af andre lovforslag, en fremgangsmåde, der måske i mangt og meget kan minde om den, vi anvender, hvor der er tale om tiltrædelse af internationale konventioner. Der er 3 parlamenter, der skal tage stilling, hvor det sædvanligvis kun er vort eget, men det har jo været sådan hele tiden. Jeg forstår ikke rigtig, hvad der har gjort forandringen, hvorfor vi taler om dette

[A. C. Normann.]

som noget, der motiverer, at ikke alene de konservative tager den stilling, som de har taget en gang før, men at venstre forlader den linje, partiet hidtil har fulgt, og at oven i købet de to oppositionspartier er så enige om, at de nu pludselig kan nøjes med én ordfører. Venstre har ikke tidligere haft noget imod den procedure, der følges også denne gang, og det må forundre, at vi ikke fra venstre får nogen forklaring på den ændrede stillingtagen, ikke fra det ærede medlem hr. Jensen-Broby, ikke fra det ærede medlem hr. Sønderup, som har været medlem af udvalget, eller fra andre venstre-medlemmer. Det er det, der giver én den forstemte fornemmelse, at det, venstre ønsker at opnå, opnår det her ved at prøve på at få solen til at skinne på begge sider af sig, fra befolkningen derved, at partiet gør sig populært ved at sige, at det ikke har været med til denne statsgaranti, som ikke har været populær i alle kredse, og fra SAS, hvor det ærede medlem hr. Jensen-Broby har fået solen til at skinne i høj grad på sig, fordi han altid har været solidarisk med SAS.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1-4 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om udskydelse af revision af lov om lodsøvesenet.

(Første behandling findes i tidenden sp. 5012).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om bemyndigelse til at fravige de i lov nr. 277 af 18. juni 1951 om forsvarets ordning (personellet ved værnene, korpserne m. fl.) § 5 givne bestemmelser om antagelse af mather.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3001, fremsættelsen i tidenden sp. 5018).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Lannung: Mit parti tiltræder med tilfredshed det foreliggende lovforslag om bemyndigelse til fravigelse af den tidsmæssige begrænsning for antagelse af mather.

Vi finder det absolut hensigtsmæssigt, at man, selv om den nye forsvarsordning først gennemføres senere på året, allerede nu begynder at sikre sig, hvorledes man bedst kan tilfredsstille det meget forøgede behov for frivilligt fast mandskab, ansat på kontrakt. Tilvejebringelsen af et tilstrækkeligt antal af sådant frivilligt mandskab bliver utvivlsomt et meget betydningsfuldt problem efter den nye ordning. Det bliver nødvendigt at tage alle egnede midler i brug, og derfor er det meget vigtigt, at man også i overgangsperioden gør, hvad der er muligt for at sikre sig mest muligt fast mandskab.

Vi lægger i det hele megen vægt på, at man ikke blot venter, men forbereder, hvad der kan forberedes under hensyn til den nye tingenes tilstand, bedst muligt.

Må jeg tilføje, at der undertiden ankes over, at man, om jeg så må sige, „ødsler“ med mather ved at benytte dem til ting, der skulle falde uden for deres naturlige opgaver og arbejde. Jeg henstiller, at den højtærede minister ser på, om der er noget